

DẪN NHẬP VÀO SÁCH CÔNG VỤ TỔNG ĐỒ

Sách Công Vụ và Phúc Âm thứ ba là hai phần của một cuốn sách mà ngày nay chúng ta phải gọi là ‘lịch sử của sự trỗi dậy của Kitô giáo’. Vào năm 150 sau C.N, khi các Kitô hữu muốn bốn cuốn phúc âm được gom vào cùng một tập thì hai phần này được tách ra.

Hai cuốn sách này của Tân Ước đã từng gắn liền với nhau bởi vì các lý do sau đây:

1/ *Bởi Lời tựa của chúng*: cả hai cuốn đều nhắc gởi tới cùng một người tên Thêôphilô (Lc 1:1-4 / Cv 1:1), nhắc đến Phúc Âm như là một tường thuật sớm hơn, và tiếp tục với việc dẫn nhập bằng cách giải thích lý do tại sao Phúc Âm đã được viết ra và tóm tắt các biến cố cuối cùng (việc hiện ra của Đức Kitô phục sinh, sự lên trời).

2/ *Bởi văn phong của chúng*: ngữ vựng, văn phạm và văn phong chẳng những thống nhất trong suốt cuốn sách, mà nó còn có đặc tính của Phúc Âm thứ ba, nên chúng ta có thể kết luận chắc chắn rằng hai cuốn đã được viết bởi cùng một tác giả.

Căn cước duy nhất của tác giả cuốn sách này là Luca và nó được xác nhận bởi các cây viết về giáo hội, vì không một nhà bình luận thời xưa hay ngày nay nêu tên một tác giả nào khác. Căn cước này đã được biết đến ở các giáo hội khoảng năm 175 sau C.N, qua các giáo phụ thời giáo hội sơ khai. Đặc biệt cách dùng nhân xưng đại danh từ chúng tôi ở phần sau cuốn sách chứng minh rằng tác giả là bạn đồng hành của thánh Phaolô. Giữa các bạn đồng hành của Phaolô truyền thống luôn xác định là Luca, người Syria miền Antioch và là một y sĩ có nguồn gốc ngoài Dothái (Col 4:10-14); Phaolô diễn tả ông như là một người bạn thân gắn bó với mình trong thời gian ông bị giam giữ ở Roma.

Không có truyền thống ban đầu rõ ràng về thời gian và nơi chốn của cuốn sách khi được viết ra, do đó chúng ta phải dựa vào chính chứng cứ nội tại của cuốn sách. Công Vụ kết thúc với việc Phaolô bị giam giữ tại Rôma vào năm 61-63, và như thế sách phải được viết sau thời gian đó, và cũng phải được viết ra sau Phúc Âm Máccô. Nhiều nhà phê bình kinh thánh cho rằng sách được viết vào khoảng từ năm 80 đến năm 100 sau C.N, có thể là như vậy, nhưng trong sách Công Vụ và trong Phúc Âm Luca không có một biến cố nào được ghi nhận sau năm 70 sau C.N.

CÁC PHÚC ÂM VÀ SÁCH CÔNG VỤ TỔNG ĐỒ

Các Phúc âm trình bày Con Người đến để chết cho tội lỗi chúng ta. Công Vụ trình bày sự xuất hiện của Con Thiên Chúa trong quyền năng của Thánh Thần.

Các Phúc âm trình bày những gì Đức Kitô bắt đầu thực hiện. Công Vụ trình bày những gì Ngài tiếp tục thực hiện bởi Chúa Thánh Thần, qua các môn đệ của Ngài.

Các Phúc âm kể về Đấng Cứu Thế bị đóng đinh và sống lại. Công Vụ miêu tả Ngài như là Chúa và Lãnh tụ được nâng lên và tôn vinh.

Trong các Phúc âm chúng ta nghe lời giảng dạy của Đức Kitô. Trong Công Vụ chúng ta nhìn thấy hiệu quả của những lời giảng dạy của Ngài trên công vụ của các tông đồ.

Sách Công Vụ không phải là các ghi chép về công vụ của các tông đồ, vì không có những ghi nhận về hoạt động của bất cứ tông đồ nào ngoại trừ của Phêrô và Phaolô. Nó ghi chép về công vụ của Chúa Thánh Thần qua các tông đồ. Tên của Ngài được nhắc đến khoảng bảy mươi lần. Nên tìm hiểu một số công việc của Chúa Thánh Thần làm trong mỗi chương của cuốn sách này.

Chữ chứng nhân được dùng trên ba mươi lần.

“Anh em sẽ là chứng nhân của Thầy” là tâm điểm của sách Công Vụ Tông Đồ. Ôn cứu chuộc đến thế gian này qua chỉ một mình Đức Kitô mà thôi (4:12), vì thế nhân loại phải biết Ngài. Chương trình của Đức Kitô bao gồm cả chúng ta. Các bạn có làm nhân chứng cho Đức Kitô không? Nếu không thì tại sao vậy? Chỉ Đức Kitô có thể cứu độ thế giới đó là sự thực nhưng Ngài không thể cứu thế giới này một

mình. Nếu bạn không có một nhân chứng nào cho Đức Kitô, thì hãy nhìn vào lòng mình. *Vì lòng có đầy miệng mới nói ra* (Mt 12:34).

Đức Kitô nói với các môn đệ rằng Ngài sẽ gọi Thần Khí đến, và *Người sẽ làm chứng về Thầy. Cả anh em nữa, anh em cũng làm chứng, vì anh em ở với thầy ngay từ đầu* (Ga 15:26-27). Lời hứa này của Đức Kitô được thực hiện trong ngày Lễ Ngũ Tuần khi Ngài đổ tràn Thánh Thần xuống trên các môn đệ (Cvtd 2:16-17,33), và từ lúc đó, khi họ làm nhân chứng cho Đấng Cứu Thế, Chúa Thánh Thần cũng mang nhân chứng cùng lúc đến tâm lòng của các thánh giả của họ, và nhiều người đã được mang về cho Chúa.

Thật tuyệt vời khi biết rằng khi Thần Khí mách bảo bạn nói với một ai về Đức Kitô thì Ngài đã hoạt động trong tâm lòng đó và chuẩn bị nó sẵn sàng để đón nhận nhân chứng của bạn. Có một thí dụ cụ thể của việc này trong Cvtd 8:26-40 lúc Philip được gọi đến giảng cho người Ethiopia.

Điều gì xảy ra sau bài giảng đầu tiên trong ngày Lễ Ngũ Tuần?

Trong mỗi vòng tròn lan rộng ảnh hưởng chúng ta tìm thấy một dấu ấn tràn đầy của Chúa Thánh Thần. Thật lạ lùng trong chỉ một thế hệ các tông đồ đã đi tới mọi hướng và đã giảng dạy ở mọi quốc gia của thế giới được biết đến vào lúc đó (Col 1:23).

Giáo hội sơ khai chậm nhận ra việc phải lan tỏa sứ vụ của mình. Họ giới hạn việc giảng dạy của họ tại Giêrusalem cho đến khi việc bách đạo đẩy họ khỏi đó. Máu của thánh Stêphanô, vị tử đạo tiên khởi của Kitô giáo, chứng tỏ đã là hạt giống làm giáo hội lớn lên.

Cuốn sách mở đầu với việc rao giảng tin mừng trong Giêrusalem, thủ đô của quốc gia Dothái. Nó kết thúc với tin mừng trong Roma, thủ đô thực sự của quyền lực thế giới.

Mặc dù chúng ta gọi cuốn sách này là sách Công Vụ Tông Đồ, chúng ta thấy rằng hầu như toàn bộ sách là hoạt động của Chúa Thánh Thần qua Phêrô và Phaolô và các bạn đồng hành của họ.

Trong chương 1 tới chương 12, chúng ta thấy Phêrô làm nhân chứng cho người Dothái. Phêrô nói, “Hãy sám hối” (Cvtd 2:37-38).

Trong chương 13 tới chương 28 chúng ta thấy Phaolô làm nhân chứng cho Dân ngoại. Ông nói “Hãy tin” (Cvtd 16:30-31).

Có hai sự phân chia tự nhiên trong sách. Trong 1-12 Phêrô nói với người Dothái, “Hãy sám hối”. Tại sao? Thừa bởi vì họ cần thay đổi ý nghĩ của họ về Đấng Thiên Sai. Trong 13-28 Phaolô nói, “Hãy tin”. Tại sao? Thừa bởi vì Dân ngoại cần thay đổi ý nghĩ của họ liên quan đến Đấng Thiên Sai; họ cần tin vào Ngài.

Cuốn sách kể cho chúng ta sự lan tỏa của tin mừng tới Dân ngoại. Qua toàn bộ Cựu Ước chúng ta thấy Thiên Chúa ứng xử với dân Dothái. Trong Tân Ước chúng ta thấy Ngài làm việc giữa mọi dân tộc.

Không nghi ngờ gì trong tất cả các cuốn sách được viết từ trước đến giờ sách Công Vụ là sách hướng dẫn tốt nhất về việc truyền giáo. Chúng ta thấy trong nó động lực cho việc truyền giáo. Mục đích của tín hữu là mang người ta đến sự hiểu biết về ơn cứu độ của Chúa Giêsu Kitô. Ngài là chủ đề duy nhất của họ, và Lời Chúa là vũ khí duy nhất của họ.

Chúng ta thấy giáo hội tiên khởi theo đuổi một chương trình rõ ràng trong việc thực thi kế hoạch của mình. Họ chọn một số trung tâm dân số có tầm ảnh hưởng to lớn làm căn cứ địa từ đó ảnh hưởng của công việc của họ có thể lan tới những vùng chung quanh.

Các môn đệ là những người đơn giản, thẳng tính, và thành công. Họ cậy dựa hoàn toàn vào quyền năng của Thiên Chúa, qua Thần Khí của Ngài. Họ ra đi với lòng nhiệt thành không thể bị dập tắt, và sự can đảm không hề nao núng.